

Artikler i dette nummer

Ring i trynen garanterer ikke en lav N udvaskning fra søer på græs

Forskelle i indhold af spormineraler mellem økologisk og konventionel mælk

Muligheder og begrænsninger ved afprøvning af homøopati til kvæg

Hestebønner på kamme starter godt, men ender med risiko for lejesød

Økologiske brug skaffer indtægt fra mange slags aktiviteter

Givtig blanding af forskere og græsrødder ved økologi-kongres i Australien

Kort nyt

Forside

Ring i trynen garanterer ikke en lav N udvaskning fra søer på græs

Af **Jørgen Eriksen**, Danmarks JordbrugsForskning

I Danmark er det almindelig praksis at sætte ring i trynen på søer på friland. I flere andre lande, eksempelvis England og Holland, er det forbudt.

Ringens formål er at forhindre søerne i at rode i jorden og ødelægge græsdækket. Et godt græsdække er vigtigt af hensyn til miljøet, da græsset optager og tilbageholder næringsstoffer fra dyrenes gødning. Derudover kan græs udgøre en betragtelig del af søernes daglige energibehov, og det tyder også på, at et godt græsdække kan medvirke til at reducere dødeligheden blandt smågrise.

Et kompromis

Undersøgelser tyder på, at søer ikke lider ved at have ring i trynen. Alligevel strider det mod målsætningen for økologi om at give alle husdyr forhold, der tilgodeser deres naturlige adfærd og behov. Og rodeadfærd er én af søernes foretrukne beskæftigelser og regnes for et adfærdsmæssigt behov. Ringningen er derfor et kompromis i forhold til de økologiske principper, og det er relevant at spørge, om miljøgevinsten af ringningen er tilstrækkelig til at forsvare dette kompromis, og om der findes alternative måder at bevare græsdækket på.

Ved Danmarks JordbrugsForskning har vi undersøgt effekten af ringning for både drægtige og diegivende søer. Formålet var samtidigt at undersøge effekten af trynering og dyretæthed på:

- produktion
- adfærd
- græsdække
- afsætning og fordeling af næringsstoffer

Her er kun omtalt resultater med relation til græsdække og næringsstoffer. En fuld beskrivelse af forsøgets resultater er under udarbejdelse (se projektets **hjemmeside**).

I forsøget, som foregik fra maj til slutningen af september, indgik søer med og uden ring (**Tabel 1**). For søer uden ring anvendtes enten kontinuert brug af samme fold eller dobbelt belægning og foldskifte halvvejs.

Mest græs med ring

Ikke overraskende blev det bekræftet, at græsdækket er bedst bevaret, hvor søerne har ring i trynen (**Figur 1**). Ringning øgede græsdækket i drægtighedsfolde fra 14 til 38 procent (hvilket dog stadig er lavt) og i farefolde fra 64 til 81 procent.

Dobbelt belægning og foldskifte påvirkede græsdækket forskelligt. I farefolde reducerede den høje belægning græsdækket fra 64 til kun 28 procent. I drægtighedsfoldene påvirkede dyretætheden ikke græsdækket, men foldene, som blev anvendt i første del af forsøget, havde en stor genvækst af græs. Så ved afslutning af forsøget var græsdækket bedre her, end hvor søerne var ringede.

Risiko for miljøet

Til evaluering af den potentielle miljørisiko bestemte vi indholdet af uorganisk N i lokale områder i foldene. I farefoldene var niveauet generelt højt, og der var ingen sammenhæng med græsdækket (**Figur 2**). Det vil sige, at indholdet kunne være ret højt også i områder med godt græsdække, hvilket tyder på, at græssets kapacitet for optagelse af N var overskredet.

I drægtighedsfoldene, hvor uorganisk N generelt var lavere, var der til gengæld en positiv effekt af græsdække, som betød, at selv i lettere oprodede områder med 50-60 procent græsdække var det tilstrækkeligt til at holde uorganisk N på et lavt niveau.

Driftslederens muligheder

Det er svært at give et definitivt svar på, om søer skal have ring i trynen. Dels fordi det vil kræve undersøgelser med en bredere repræsentation af de udendørs produktionssystemer, og dels fordi det er et holdningspræget spørgsmål, hvordan velfærd og miljø skal vægtes. Desuden har græsdækket betydning for den økologiske produktions image.

Ud fra de nye forsøg kan det dog siges, at selv om ringning har en positiv miljøeffekt, så er det ikke sådan, at miljøet står og falder med ringen. Håndteringen af en række andre forhold som fodring, dyretæthed og hensigtsmæssig arealanvendelse spiller en mindst lige så væsentlig rolle.

Ringning kan således betragtes som driftslederens mulighed for at øge bevarelse af græsdækket, men ikke som en garanti for lav miljøbelastning. Og omvendt, hvis man ønsker et sohold uden ring i trynen er det miljømæssigt muligt, hvis der tages højde for oprodning fx ved hyppige foldudvidelser og i det hele taget anvendelse af betydelig større arealer til sohold end det er almindeligt i dag.

Om FØJOenyt | Arkiv | FØJO | Forside